Handelskonjunkturen

September 2021

Sammanfattning

- Svensk BNP steg med 10,2 procent (fasta priser) under andra kvartalet, jämfört med samma kvartal 2020. Den höga tillväxten beror på en reell fortsatt ekonomisk återhämtning, men främst på att jämförelsen görs med det sämsta kvartalet sedan 1940-talet.
- Detaljhandelns omsättning ökade med 8,8 procent under andra kvartalet 2021. Konsumtion av hotell- och restaurangtjänster, transporter samt konsumtion i utlandet växte dock ännu mer jämfört med andra kvartalet 2020.
- Spridningen mellan detaljhandelns delbranscher har minskat men inte upphört. Återhämtningen är dock tydlig i de branscher som gått sämst under pandemin.
- Handelsbarometerns framtidsindikator ligger kvar på hög nivå. Mobildata indikerar att besöksnivåerna inom handeln under juni-augusti har legat lika högt eller högre jämfört med före pandemin.
- E-handeln fortsatte att växa under andra kvartalet, trots mycket höga jämförelsetal från 2020. E-handeln inom Sverige ökade med 8 procent i omsättning under andra kvartalet 2021. Svenska konsumenters e-handel från utlandet var i stort sett oförändrad andra kvartalet jämfört med 2020.
- Partihandeln återhämtade sig starkt med omsättningstillväxt på 15,4 procent andra kvartalet 2021 jämfört med samma kvartal 2020.
- Kronan håller ställningarna mot euron och dollarn, vilket innebär att importpriserna inte ökar till följd av kronförsvagning. Däremot är extremt höga fraktkostnader från Asien ett tilltagande problem för stora delar av importen.
- Sysselsättningen inom handeln återhämtar sig, korttidspermitteringarna ligger på en lägre nivå. Varsel om uppsägning och antal personer som berörs av konkurs ligger för närvarande på mycket låga nivåer.
- Handeln är fortsatt den bransch som har högst kvarstående skatteskulder till följd av skatteanstånd under pandemin.
- Långa leveranstider och höga insatsvarupriser är vid sidan av höga fraktkostnader ett orosmoln för handeln.

BNP tillbaka på 2019 års nivå…

Andra kvartalet 2021 steg svensk BNP med rekordhöga 10,2 procent (fasta priser) jämfört med samma kvartal 2020. Det måste givetvis beaktas att denna jämförelse görs med det sämsta kvartalet (andra kvartalet 2020) sedan 1940-talet. I absoluta tal innebär detta att produktionsvärdet i svensk ekonomi är tillbaka på 2019 års nivå.

Hushållens totala konsumtionsutgifter ökade i fasta priser med 9,4 procent. Detta kvartal var det dock inte detaljhandeln som ledde uppgången, i stället var det konsumtionen av hotell- och restaurangtjänster, transporter samt konsumtion i utlandet som växte snabbast jämfört med andra kvartalet 2020.

Nettoexporten bidrog positivt till BNP. Det gjorde även de offentliga konsumtionsutgifterna som steg med 5,1 procent under andra kvartalet jämfört med samma kvartal 2020. Bruttoinvesteringarna steg med 10,2 procent.

Svensk BNP-utveckling per kvartal jämfört med samma kvartal föregående år. Fasta priser, procent.

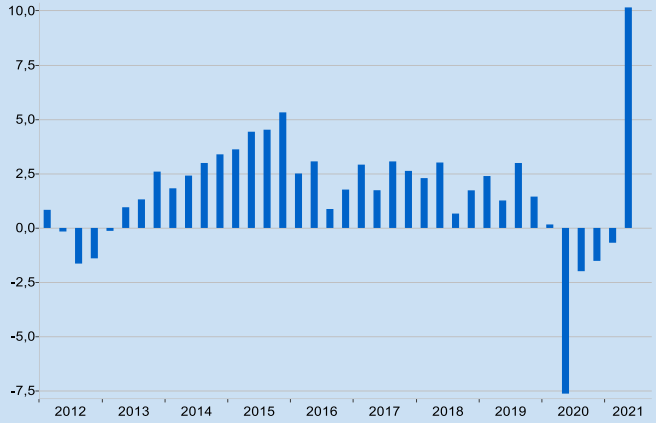

Källa: SCB. Ej kalenderkorrigerat.

…men inte hushållens konsumtionsutgifter

BNP kommer med viss marginal tillbaka till 2019 års nivå under 2021. Detsamma gäller inte för hushållens konsumtion, som rasade med 4,7 procent i fasta priser under 2020. Det är f.n. ingen av de större prognosmakarna som spår en ökning som är högre än 4,7 procent. Svensk BNP antas i stället drivas av en ökad nettoexport.

Prognosjämförelse, BNP och hushållens konsumtion. Procentuell förändring, fasta priser.

	BNP			Hushållens konsumtion		
Prognosinstitut	**2020**	**2021**	**2022**	**2020**	**2021**	**2022**
Nordea (sep)	-2,8	4,6	3,5	-4,7	4,4	5,0
SEB (aug)	-2,8	4,6	3,9	-4,7	4,7	3,7
Regeringen (aug)	-2,8	4,4	3,5	-4,8	4,2	4,9
Handelsbanken (aug)*	-2,8	4,4	3,5	-4,8	4,1	5,3
Swedbank (aug)	-2,8	4,4	3,6	-4,8	4,1	4,6
Riksbanken (jul)	-2,8	4,2	3,7	-4,8	4,0	5,2
Konjunkturinstitutet (jun)	-2,8	4,4	3,5	-4,8	4,2	4,9

Källa: Konjunkturinstitutets sammanställning 31 augusti 2021. *Kalenderkorrigerade prognoser för hushållens konsumtion.

Detaljhandeln inte längre draglok för den totala konsumtionen

I löpande priser steg hushållens totala konsumtion med 11,3 procent andra kvartalet 2021 jämfört med samma kvartal 2020. Detaljhandeln växte med 8,8 procent och var därmed, trots den höga tillväxten, inte längre draglok för hushållens totala konsumtion som tidigare under pandemin.

Tillväxt i detaljhandelns omsättning (DHI) och hushållens totala konsumtionsutgifter. Förändring mot samma kvartal föregående år. Löpande priser, procent.

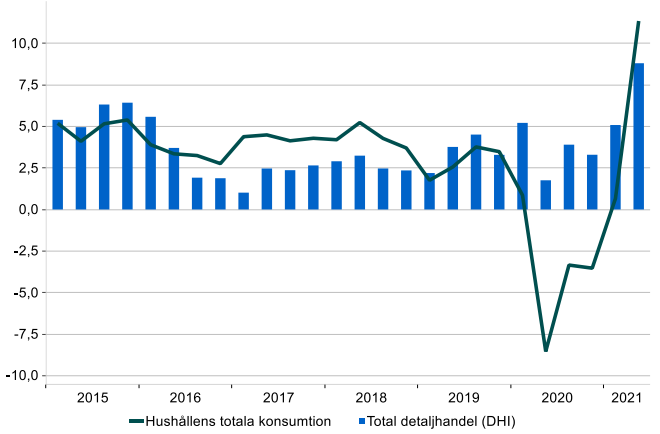

Källa: SCB.

Hotell- och restaurangkonsumtion, transporter samt konsumtion i utlandet växte snabbare än detaljhandeln. Restaurang, café och hotell växte med 25 procent. Hushållens konsumtion i utlandet växte med 61 procent. Transport- och fordonssektorn växte med 27 procent.

Tillväxt i vissa av hushållens konsumtionsutgifter. Förändring mot samma kvartal föregående år. Löpande priser, procent.

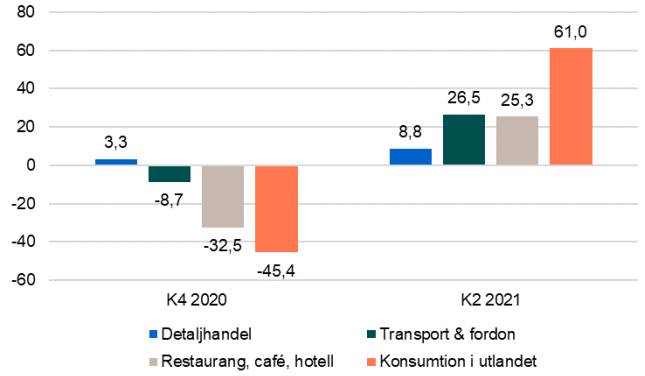

Källa: SCB.

Hushållens syn på det ekonomiska läget föll till rekordlåga nivåer under coronakrisens inledning. En stark uppgång har skett under 2021 och synen på läget i den svenska ekonomin just nu är relativt god i en historisk jämförelse. Förväntningarna på den svenska ekonomin på 12 månaders sikt har däremot dämpats något under andra kvartalet.

Hushållens syn på svensk ekonomi i nuläget och om 12 månader. Nettotal, data t.o.m. augusti 2021.

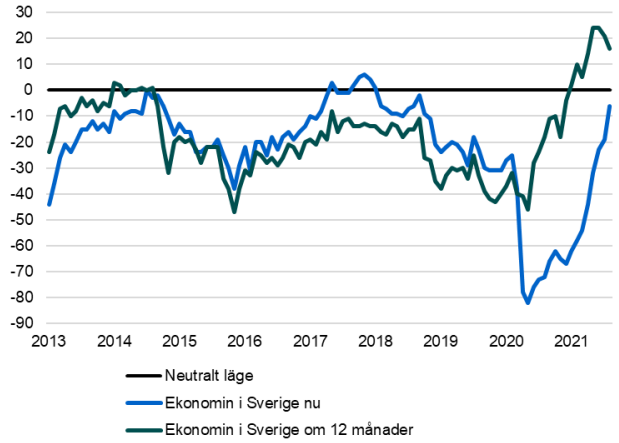

Källa: Konjunkturinstitutet.

Starka tillväxttal i detaljhandeln, men lägre än för hushållens totala konsumtion

I *detaljhandeln som helhet* ökade omsättningen med 8,8 procent andra kvartalet 2021 jämfört med samma kvartal 2020. Mätt i fasta priser (volym) växte detaljhandeln med 8,6 procent. Inflationstrycket inom handeln har därmed varit mycket lågt även under den starka återhämtningsfasen.

I *dagligvaruhandeln* steg omsättningen under andra kvartalet med 3,2 procent i både löpande och fasta priser. I genomsnitt var det därmed inga prisökningar i dagligvaruhandeln.

I *sällanköpsvaruhandeln* växte försäljningen under första kvartalet med hela 13,5 procent i omsättning och 13,2 procent i volym (fasta priser). Därmed steg de genomsnittliga priserna med ca 0,3 procent i sällanköpsvaruhandeln under andra kvartalet vilket är en halvering av prisökningstakten under första kvartalet 2021. Det är de mycket svaga jämförelsetalen från andra kvartalet 2020 som förklarar den tvåsiffriga tillväxttakten i sällanköpsvaruhandeln.

Även om detaljhandeln gick mycket starkt under andra kvartalet växte hushållens totala konsumtion ännu mer, 11,3 procent. Många branscher som haft det tufft under pandemin uppvisar nu kraftig återhämtning från tidigare låga nivåer.

Detaljhandelns tillväxt andra kvartalet 2021 jämfört med samma kvartal 2020.

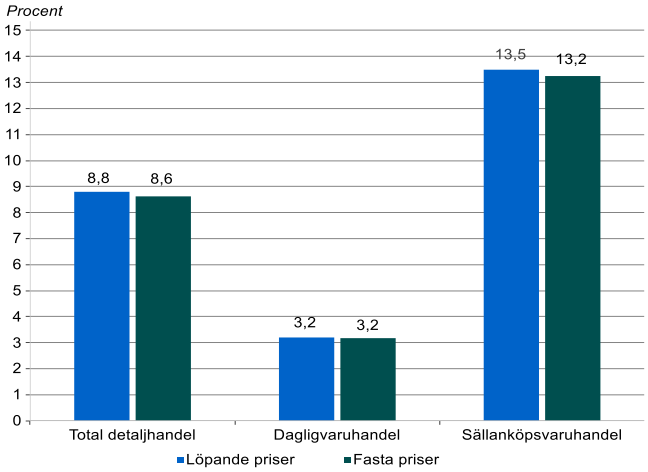

Källa: SCB, Detaljhandelsindex. Obs! Dagligvaruhandel exkl. Systembolaget.

Krisbranscher i återhämtningsfas

Den tudelning av tillväxten i detaljhandeln som vi sett under det senaste året, där grovt räknat hälften av branscherna har gynnats av ändrade konsumtionsmönster medan andra hälften haft fallande omsättning, har i och med kvartal 2 brutits. Samtliga branscher uppvisar nu positiva tillväxttal och kraftigast växer de tidigare missgynnade branscherna i takt med att samhället gradvis öppnas upp igen. Det är dock viktigt att komma ihåg att tillväxten sker just från mycket låga fjolårsnivåer. Urhandeln och klädhandeln, som båda växer starkt under kvartal 2 har fortfarande minskad omsättning med cirka 10 procent jämfört med nivån samma kvartal 2019. Skohandelns omsättning är 25 procent lägre jämfört med för två år sedan. De av Coronapandemin värst drabbade branscherna kommer att behöva prestera lika kraftiga eller ännu kraftigare tillväxttal under flera kvartal framöver innan de är tillbaka på försäljningsnivåerna som förelåg innan pandemiutbrottet.

Tillväxt i detaljhandeln andra kvartalet 2021 jämfört med samma kvartal 2020, löpande priser, procent.

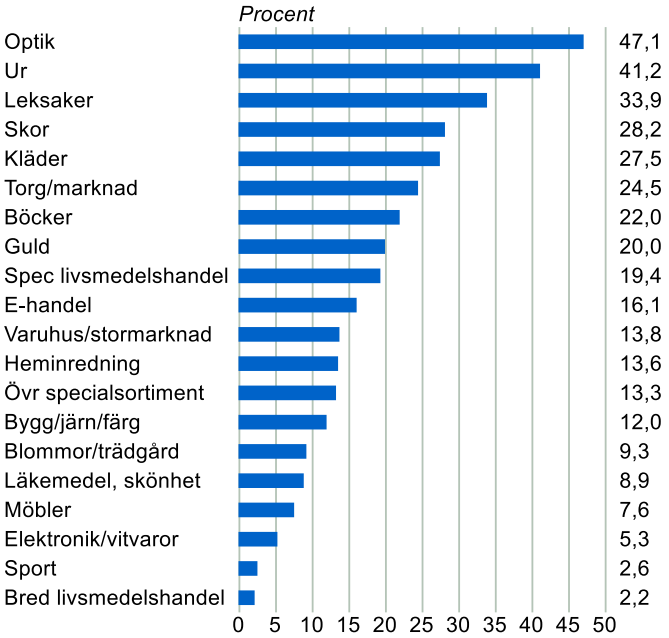

Källa: SCB, Detaljhandelsindex (DHI). Anm.: Med e-handel avses här enbart distanshandelsförsäljning enligt SNI 47.91.

Omvänt kommer vissa av de sällanköpsvaruhandelsbranscher som gynnats kraftigt under pandemin att uppvisa svaga eller negativa tillväxttal under andra halvåret 2021 givet att samhället öppnas upp och det blir större konkurrens om hushållens pengar. I juli backade exempelvis sporthandeln och möbelhandeln med över 9 procent vardera. Båda branscherna hade en mycket stark utveckling juli 2020, sporthandeln +14 procent och möbelhandeln +10 procent, då uteblivna utlandsresor, restaurangbesök med mera frigjorde konsumtion till hemmaprodukter. Blomster- och trädgårdshandeln backade med 3,3 procent i juli 2021 vilket i ljuset av föregående års julitillväxt på över 22 procent måste betraktas som en god utveckling. Tillväxten juli 2021 jämfört med juli 2019 är hela 18,2 procent. Negativa tillväxttal i enskilda branscher under hösten behöver alltså inte innebära att dessa branscher går dåligt sett till försäljningsnivå över längre tid medan positiva tillväxttal, om än i sig glädjande, i sin tur inte behöver betyda att försäljningsnivåerna är tillbaka där de var innan pandemin. Sannolikt får till exempel bygghandeln, som uppvisade tvåsiffriga positiva tillväxttal hösten 2020 svårt att matcha dessa siffror under kommande månader.

Tillväxt i detaljhandeln juli 2021 jämfört med samma månad 2020, löpande priser, procent.

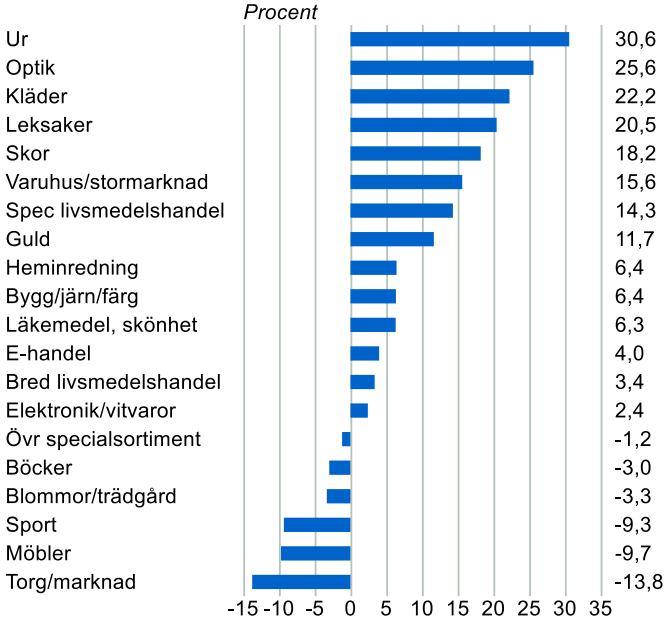

Källa: SCB, Detaljhandelsindex (DHI). Anm.: Med e-handel avses här enbart distanshandelsförsäljning enligt SNI 47.91.

E-handeln +8 procent andra kvartalet

E-handeln fortsatte att växa under andra kvartalet 2021, trots att jämförelsetalen från 2020 nu är höga. För e-handeln som helhet uppgick omsättningstillväxten till 8 procent jämfört med samma kvartal 2020.

Från och med denna utgåva av Handelskonjunkturen kommer vi att redovisa resultat från de konsumentbaserade skattningar som undersökningsföretaget Novus tar fram på Svensk Handels uppdrag. Frågorna i denna undersökning går till minst 1800 individer varje månad. Undersökningen avser köp av fysiska varor på nätet och är indelad utifrån vilken typ av varor man har köpt. Det är alltså inte en företagsundersökning som t.ex. E-barometern där många företag säljer många olika typer av varor. Av detta skäl är undersökningen inte jämförbar med en företagsundersökning när det gäller varugrupper. Däremot ligger den beräknade totala omsättningen inom e-handeln i Sverige mycket nära de nivåer som skattas i E-barometerns företagsundersökning.

Bland de större delbranscherna är det hittills i år Kläder och skor som växt snabbast, 36 procent till och med juli i år jämfört med samma period 2020. Möbler och heminredning, Livsmedel (exklusive tobak och alkohol) samt Hemelektronik har också växt med 20 procent eller mer hittills i år.

Omsättningstillväxt i e-handeln januari-juli 2021 jämfört med samma period 2020, löpande priser, procent.

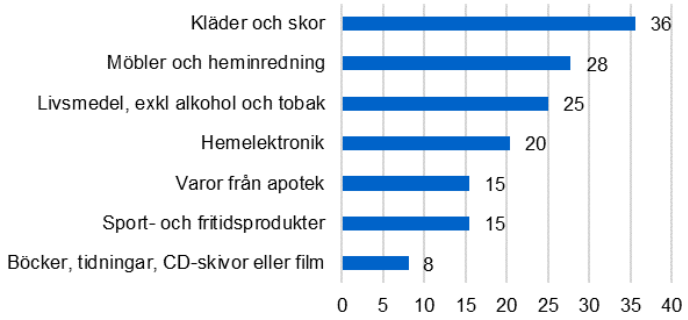

Källa: Svensk Handel, Novus.

Till skillnad från E-barometern eller andra undersökningar som riktar sig till svenska företag fångar vår undersökning även svenska konsumenters e-handel från utlandet. Under andra kvartalet 2021 var den i stort sett oförändrad jämfört med samma kvartal 2020. Totalt sett handlade svenska konsumenter för ca 3,3 miljarder kronor från utlandet under andra kvartalet 2021.

Stark återhämtning i partihandeln

Partihandeln som helhet tappade i omsättning under 2020 och inledningen på 2021 var fortsatt dyster. Andra kvartalet steg dock omsättningen rejält, med 15,4 procent.

Omsättningstillväxt i partihandeln andra kvartalet 2021 jämfört med samma kvartal 2020, procent.

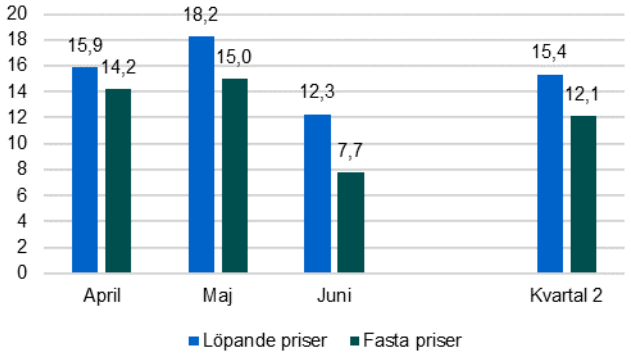

Källa: SCB.

Alla utom en av partihandelns delbranscher uppvisade stigande omsättning under andra kvartalet. Restaurangsektorn och gränshandeln har fortsatta utmaningar, vilket påverkar partihandeln med dagligvaror. Men jämfört med andra kvartalet 2020 är återhämtningen tydlig även i denna delbransch. Partihandeln med informations- och kommunikationsutrustning tyngs delvis av utbudsproblem på grund av halvledarbrist, men även av höga jämförelsetal andra kvartalet 2020 när många extrautrustade sina hemmakontor.

Omsättningstillväxt inom partihandeln andra kvartalet 2021 jämfört med samma kvartal 2020, löpande priser, procent.

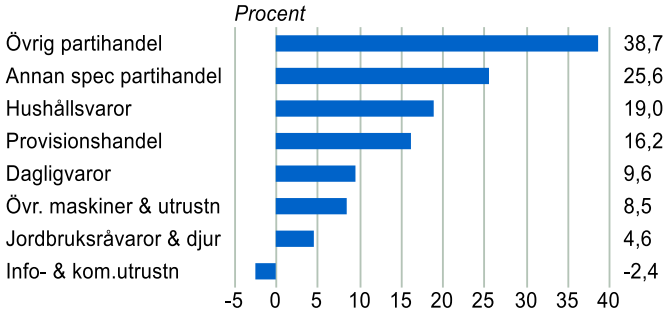

Källa: SCB.

Handelsbarometern: fortsatt positivt sentiment

Svensk Handels handelsbarometer gällande tilltron till den *egna butikens/företagets* utveckling har sedan årsskiftet taktat uppåt och noteras tydligt över 100-strecket i augusti.

Tilltron till utvecklingen för *detaljhandeln i stort* (blå linje) steg också brant från årsskiftet men har sedan juni fallit tillbaka en aning. Indikatorn är däremot kvar på historiskt höga nivåer.

Handelsbarometerns framtidsindikator avseende egen butik och hela detaljhandeln. Index 100 = neutralt läge.

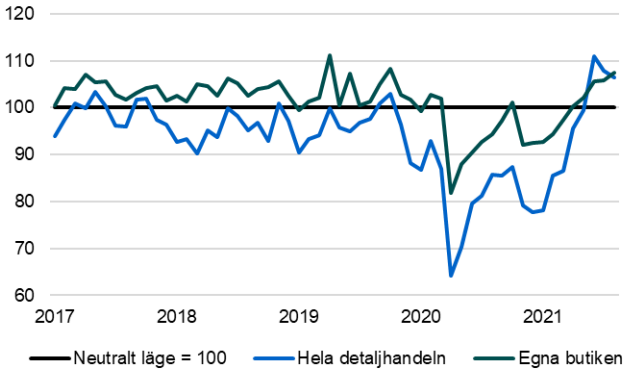

Källa: Svensk Handel.

I kontrast till tidigare år är det nu i stor utsträckning sällanköpsvaruhandeln som drar upp framtidsindikatorn för detaljhandeln i stort. Partihandeln har hittills gjort en stark debut i Handelsbarometern, och även om den har fallit tillbaka något från julimätningen, ligger den klart över 100-strecket. Inom e-handeln är trenden vad gäller framtidsförväntningarna tydligt negativ. Sedan toppen i december i fjol har indikatorn sjunkit med över 10 punkter.

Handelsbarometern, framtidsförväntningar per bransch. Index 100 = neutralt läge.

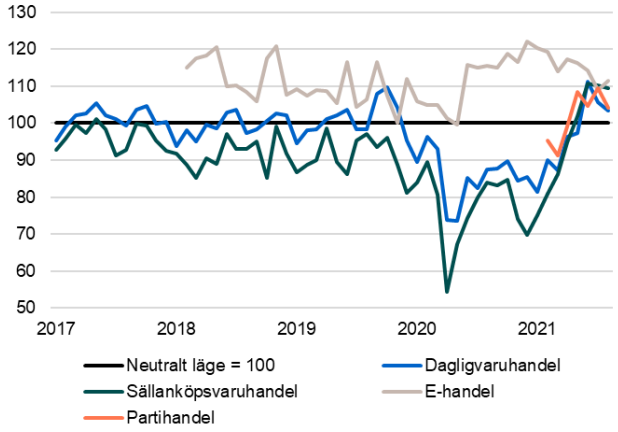

Källa: Svensk Handel.

Lönsamhet: bättre men inte bra för sällanköpsvaruhandeln

Konjunkturinstitutet följer näringslivets syn på utvecklingen i månadsvisa enkäter. Företagen får bland annat ange om lönsamheten ökar eller minskar. Från andelen företag som anger ”ökar” dras andelen som anger ”minskar”, vilket bildar ett nettotal över delbranschernas sammantagna syn på lönsamhetsutvecklingen.

Andra kvartalet 2021 vände dagligvaruhandelns lönsamhetsomdöme upp efter två kvartal med måttliga värden. Även sällanköpsvaruhandeln fortsatte upp, men ligger fortsatt under noll, dvs det är fler sällanköpsvaruhandlare som anger minskad lönsamhet än som anger ökad. I partihandeln noterades lönesamhetsomdömena över noll-strecket för fjärde kvartalet i rad.

Lönsamhetsomdöme inom handeln t.o.m. andra kvartalet 2021, nettotal.

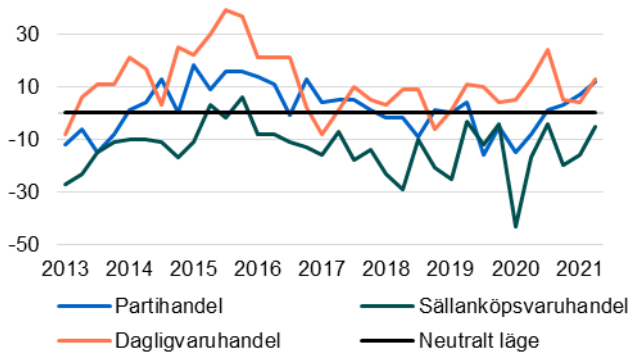

Källa: Konjunkturinstitutet.

Vid en jämförelse med andra delar av näringslivet sågs en relativt kraftig studs upp i hotell- och restaurangsektorn första kvartalet. Andra kvartalet fortsatte sentimentet att stärkas inom denna bransch, om än från mycket låga nivåer. Lönsamhetsomdömena är fortfarande rekordsvaga. Tillverkningsindustrin fortsatte att noteras högre med sin högsta nivå sedan första kvartalet 2007.

Lönsamhetsomdöme inom tillverkningsindustri, hotell- och restaurang samt handel t.o.m. andra kvartalet 2021, nettotal.

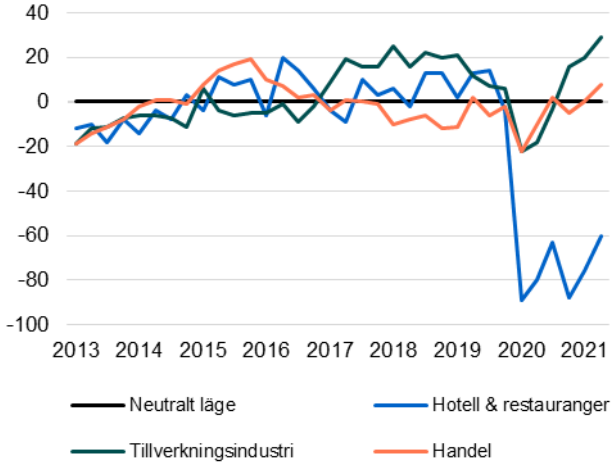

Källa: Konjunkturinstitutet.

Anställningsplanerna pekar uppåt i hela handeln

Andra kvartalet fortsatte förväntningar på antal anställda inom handeln att stiga. Förväntningarna inom sällanköpsvaruhandeln steg kraftigt upp till värdet 21, som är det högsta värdet sedan första kvartalet 2014. Dagligvaruhandelns förväntningar vände återigen ned efter en kraftig studs uppåt första kvartalet. De senaste fem kvartalen har det däremot varit slagigt i mätningarna och det kan antas råda stor osäkerhet bland dagligvaruhandlare kring hur många de kan behöva anställa för att möta framtida efterfrågan. Detta samtidigt som parti- och sällanköpshandlare indikerar en tydlig positiv trend.

Förväntningar på antal anställda inom handeln t.o.m. andra kvartalet 2021, nettotal.

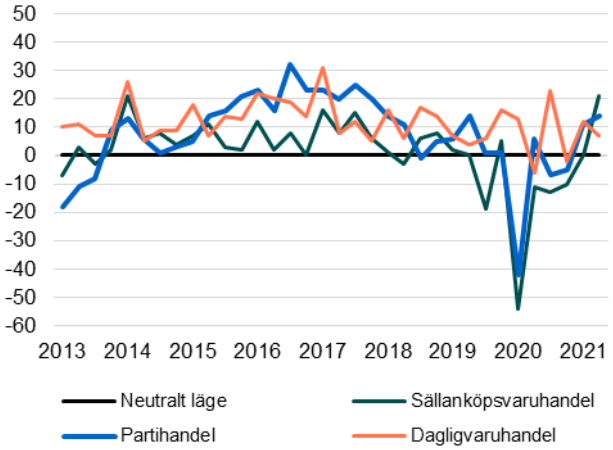

Källa: Konjunkturinstitutet.

Fler personrörelser bekräftar de positiva tongångarna bland handlare

Data från Google, som baseras på mobiltelefonanvändning, indikerar att både sällanköps- och dagligvaruhandeln är klart över de nivåer av personrörelser som rådde i januari 2020.

Data för kollektivtrafikanvändning indikerar dock ett fortsatt tapp på minst 20 procent i de tre storstadskommunerna, vilket något försvårar tolkningen av följande diagram. Jämfört med sommarmånaderna juni-augusti 2020 har personrörelserna varit markant högre i år, med nivåer klart över referensperioden i januari 2020. Denna bild kan sägas bekräfta det starka sentiment som Handelsbarometern ger uttryck för från och med majmätningen och framåt för fysiska butiker, och den minskade optimismen inom e-handeln. Googles data indikerar att det inom dagligvaruhandeln, inklusive apotek, rörde sig ungefär 10 procent fler personer i slutet av augusti 2021 än under jämförelseperioden januari 2020.

Avvikelse i antal personer som vistas inom givna områden jämfört med januari 2020, procent

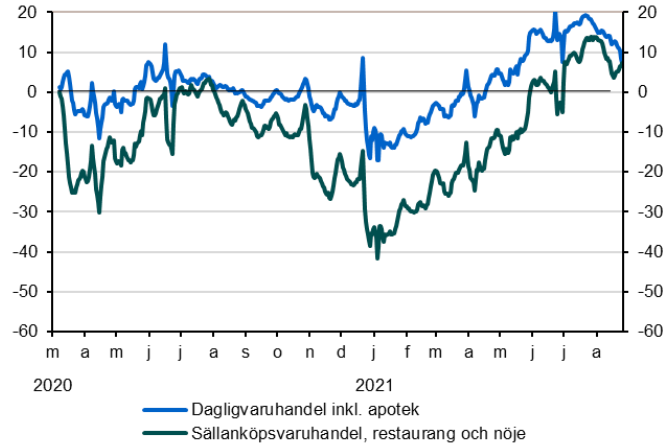

Källa: Google Mobility Report. Data t.o.m. 25 augusti 2021.

Företagen vittnar om historiskt långa leveranstider och höga insatsvarupriser

Varje månad frågar Swedbank och Silf 200 inköpschefer i tjänsteindustrin om utvecklingen i deras verksamhet *jämfört med närmast föregående månad*. Svaren på dessa frågor sätts samman till ett så kallat *inköpschefsindex* där ett värde över 50 anses indikera en uppgång i konjunkturen för industri-/tjänsteföretagen. Ett värde under 50 indikerar en nedgång. Ett värde över 50 för leveranstider kan tolkas som ett högre kapacitetsutnyttjande eller problem i transportkedjan. Vid ett utfall över 50 för insatsvarupriser stiger priserna, vilket kan bero på högre efterfrågan, lågt utbud eller en kombination av dessa.

Tjänstesektorns nulägesbedömning av leveranstider och insatsvarupriser. Index 50 motsvarar neutralt läge.

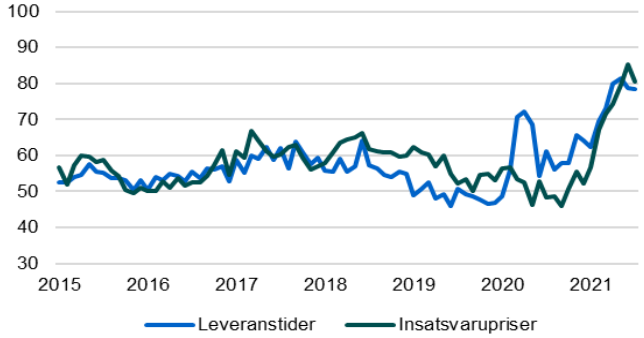

Källa: Swedbank/Silf. Data t.o.m. juli 2021

Även chefer inom tillverkningsindustrin får samma frågor varje månad och både tillverkningsindustrin och tjänstesektorns nulägesbedömningar vittnar fortsatt om ett mycket ansträngt leveransläge och höga priser på insatsvaror.

I juli och augusti tillfrågade Svensk Handel partihandlarna i Handelsbarometern om deras verksamhet påverkats av försenade leveranser och/eller ökade fraktkostnader från Kina. 43 procent uppgav i juli att de påverkas negativt av högre fraktpriser. Lika många hade påverkats av längre leveranstider. Motsvarande andelar steg i augusti till 55 procent respektive 56 procent. Bland de partihandlare som importerar från utlandet var andelen ännu högre. 64 procent av dem hade drabbats negativt av längre leveranstider och högre fraktpriser i augusti.

Fråga: Har ert företags verksamhet påverkats negativt av ökade fraktkostnader och/eller försenade leveranser från Kina?

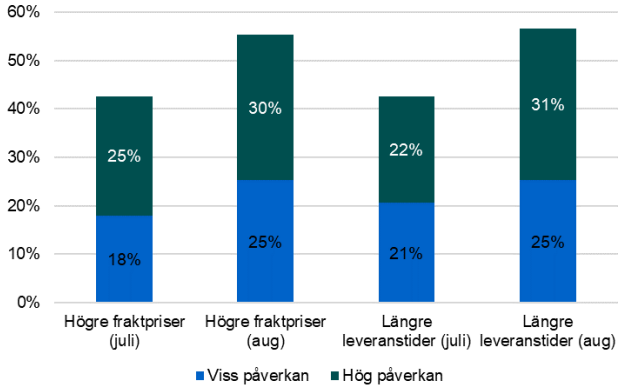

Källa: Svensk Handel, Handelsbarometern. Juli och augusti 2021.

I de stora partihandelsbranscherna är partihandlare med hushållsvaror, 68 procent, respektive informations- och kommunikationsutrustning, 70 procent, i högst grad negativt påverkade av situationen i de kinesiska hamnarna. I övriga större partihandelsbranscher är cirka 45 procent av företagen negativt påverkade. I hela partihandeln är motsvarande andel 56 procent.

Andel företag inom partihandeln som drabbats av höjda fraktkostnader och/eller längre leveranstider

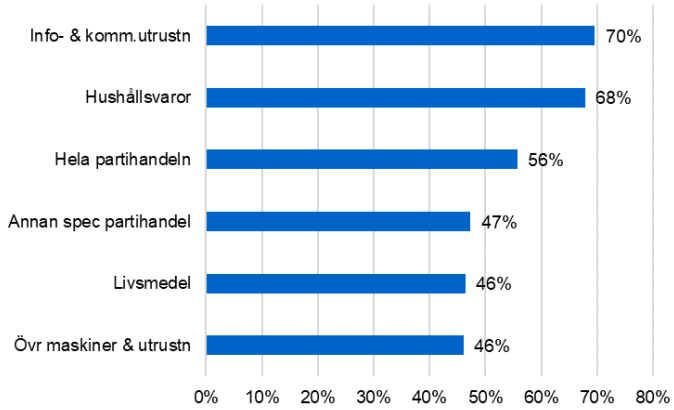

Källa: Svensk Handel, Handelsbarometern. Juli och augusti 2021.

Containerpriserna på frakt från Asien fortsatt extrema

Marknaden för containerfrakt från Asien och inte minst Kina är för närvarande mycket hårt ansträngd. Det har spätt på de problem som redan rådde till följd av leveransförseningar när världens ekonomier successivt öppnat upp. Containerpriserna började stiga i slutet av 2020 och läget blev förstås inte bättre av att Suezkanalen blockerades i mars 2021. Därefter har kinesiska hamnar stängt ned vid olika tillfällen.

Priset för en containerfrakt från Kina till Nordeuropa har i flera år legat kring 2000 USD per 40-fotscontianer. Motsvarande frakt från Nordeuropa till Kina ligger sedan länge kvar på 1500-1700 USD per container. Under sommaren 2021 har priset för en 40-fotscontainer från Kina till Nordeuropa klättrat från redan höga 8000 USD till 14000 USD per container. Det säger sig självt att mer skrymmande produkter som inte betingar höga priser på konsumentmarknaden då knappast blir lönsamma att importera. I den mån svenska företag redan är bundna av beställningarna och inte kan vänta på varorna så kommer en stor del av lönsamheten i slutändan att bli lidande, eftersom möjligheterna att höja priserna gentemot konsument är begränsade.

Containerpriser per 40-fotscontainer, USD

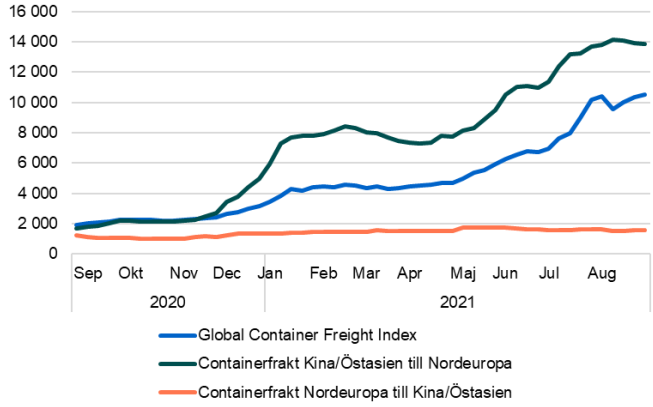

Källa: Freightos Baltic

79 procent färre varslade januari till och med juli 2021

Under de första månaderna av coronapandemin steg antalet varslade personer kraftigt. Under mars och april 2020 varslades drygt 3600 personer inom handeln, det högsta antalet som uppmätts en enskild månad sedan 1992. Antalet varslade har sedan hållits tillbaka från maj 2020 och framåt till följd av möjligheten att korttidspermittera personer och att systemet med korttidsarbete successivt börjat användas av fler handlare. Korttidspermitteringar ingår inte i statistiken över antalet varslade.

Under maj 2021 var antalet varslade 173, vilket är det lägsta antalet sedan augusti 2016. Kommande månader ökade antalet varslade något till 236 och 214 personer i juni respektive juli.

Under januari till och med juli 2021 har totalt 2275 personer varslats om uppsägning, en minskning med 79 procent jämfört med motsvarade period 2020.

Hur många av de varslade som i slutändan faktiskt blir uppsagda är oklart, men det är erfarenhetsmässigt färre än antalet som blir varslade.

Antal varslade personer per månad inom handeln, januari 2019 – juli 2021

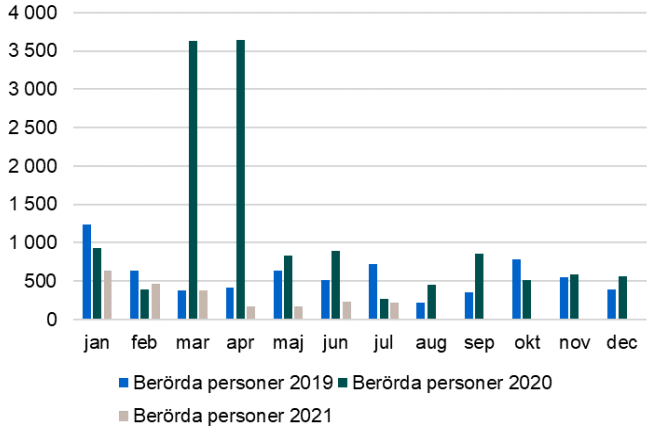

Källa: Arbetsförmedlingen.

Sysselsättningen återhämtar sig, korttidspermitteringarna på lägre nivå

En ny definition av sysselsatta i Arbetskraftsundersökningarna från och med 1 januari 2021 försvårar för närvarande jämförelser över tid. Kort beskrivet innebär den nya definitionen att vissa personer som tidigare räknats som sysselsatta nu inte längre gör det, personer som av vissa skäl är helt frånvarande från arbetsmarknaden och har varit det i tre månader eller längre.

Trots att färre personer enligt den nya definitionen räknas som sysselsatta kan en återhämtning av sysselsättningen inom handeln utläsas under perioden januari 2021 till och med juli 2021. I juli uppgick antalet sysselsatta i Sverige, enligt den nya definitionen, till knappt 5,3 miljoner. Av dessa sysselsatte handeln 545 700, alltså drygt 10 procent.

Antalet korttidspermitteringar har under 2021 legat på en lägre nivå jämfört med 2020 då nästan en femtedel av de sysselsatta inom handeln någon gång var korttidspermitterade. De beviljade ansökningarna under 2020 omfattade 111 000 anställda till en statlig subvention om 5,3 miljarder kronor. Antalet ansökningar om korttidspermittering som inkommit under 2021 omfattar drygt 27 700 anställda inom handeln, varav ansökningar som berör cirka 11 700 antal anställda blivit godkända per den 1 september 2021. Totalt sett har företagen inom handeln ansökt om cirka 1,3 miljarder i stöd för korttidsarbete till och med nämnda datum.

Antal personer berörda av korttidsarbete under 2021 till och med 1 september. Tusental personer per delbransch.

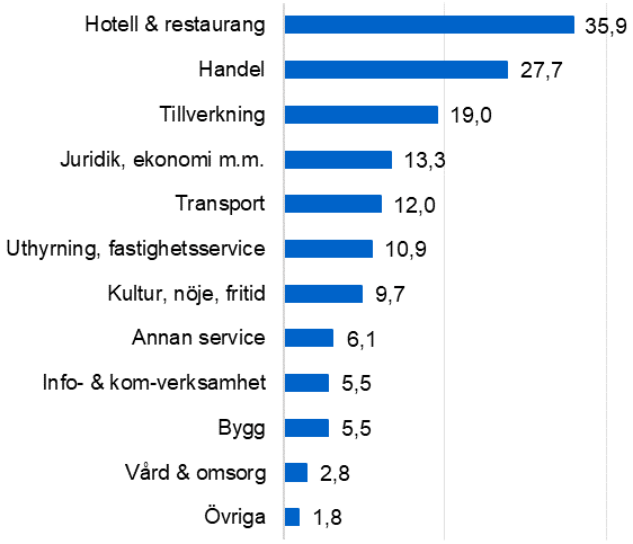

Källa: Tillväxtverket.

86 procent färre personer drabbade av konkurs andra kvartalet 2021

Under andra kvartalet 2021 minskade såväl antalet konkurser som antalet anställda berörda av dessa jämfört med 2020. Antalet anställda berörda av konkurser minskade påtagligt andra kvartalet 2021 från att ha legat på den högsta nivån sedan finanskrisen motsvarande period 2020.

Antal företagskonkurser inom handeln och antal anställda som berörs t.o.m. andra kvartalet 2021

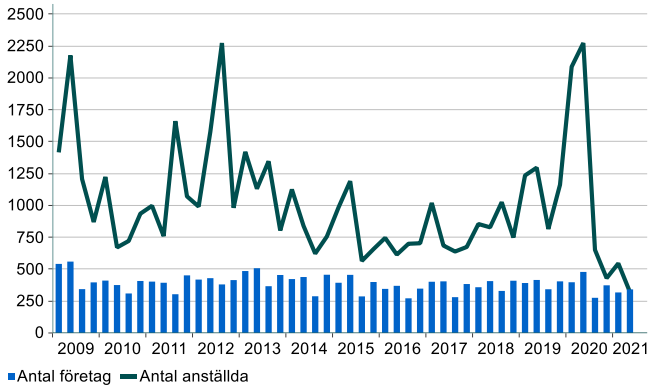

Källa: Tillväxtanalys.

Under andra kvartalet 2021 gick totalt 341 företag i konkurs, en minskning med 29 procent jämfört med samma period 2020. Antalet anställda som drabbades av dessa konkurser var totalt 320, en minskning med 86 procent jämfört med samma kvartal 2020, främst inom partihandeln.

Skillnaden kan till stor del förklaras av att de företag som gick i konkurs andra kvartalet 2020, framför allt i april, var större med fler anställda. De företag som gick i konkurs i april 2020 sysselsatte i genomsnitt 8,5 personer, vilket kan jämföras med 0,9 personer andra kvartalet 2021.

Inom detaljhandeln ökade antalet konkurser och antalet anställda berörda av dessa under *juni* 2021. Antalet företag som gick i konkurs var 75, vilket var en ökning med 27 procent. Antal anställda berörda av dessa konkurser var 175, en ökning med 82 procent. Ökningen avseende antal anställda gäller främst butikshandel med hushållsvaror.

Antalet nystartade företag inom detaljhandeln ökade med 45 procent första kvartalet 2021

Coronapandemin har varit gynnsam för nyföretagandet inom handeln, framför allt detaljhandeln. Antalet nystartade företag under 2020 uppgick totalt till cirka 73 700 företag, varav handeln stod för 15 procent och var den bransch som bidrog mest till nyföretagandet under året.

Nyföretagandet inom handeln har fortsatt stiga även under 2021. Första kvartalet 2021 startades – inom alla branscher – totalt 22 386 nya företag, en ökning med 8 procent jämfört med första kvartalet 2020. Av dessa startades 3503 företag inom handeln, en ökning med 31 procent jämfört med motsvarande kvartal 2020.

Inom detaljhandeln ökade antalet nystartade företag med 45 procent jämfört med samma period 2020. Ökningen i antalet nystartade företag kan till stor del förklaras av en ökning inom e-handeln. Under första kvartalet 2021 startades 1310 företag inom e-handeln, en ökning med 82 procent jämfört med samma period föregående år. Inom e-handeln skedde den största ökningen inom handel med brett sortiment. Ökningen inom övrig detaljhandel var 10 procent.

Antalet nystartade företag inom Handel med motorfordon m.m ökade med 7 procent första kvartalet 2021 jämfört med 2020. De delbranscher som ökade mest var handel med personbilar och lätta motorfordon samt service och reparation av motorfordon utom motorcyklar.

Inom partihandeln ökade antalet nystartade företag med 18 procent. Flest antal nystartade företag finns inom delbranscherna partihandeln med livsmedel, drycker och tobak samt partihandel med övriga hushållsvaror.

Antal nystartade företag inom handeln till och med första kvartalet 2021

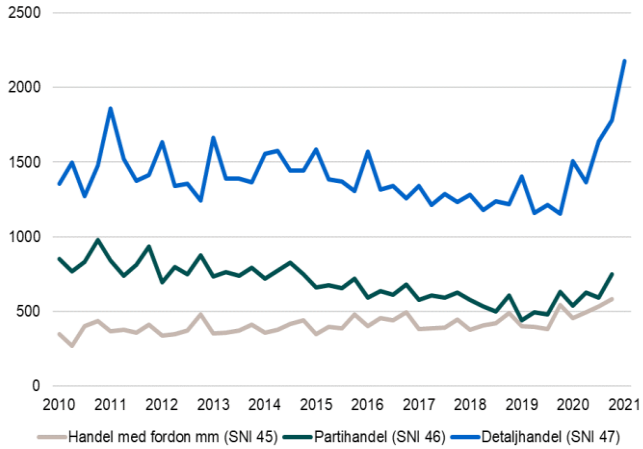

Källa: Tillväxtanalys.

Kronan håller ställningarna mot euron och dollarn

Den svenska kronan försvagades trendmässigt mot euron, dollarn och pundet mellan 2013 och 2019. Coronakrisen ledde inledningsvis till en ytterligare kronförsvagning då oron på de finansiella marknaderna ökade. Under mars och april 2020 försvagades kronan kraftigt gentemot dollarn och euron men under andra kvartalet stärktes kronan, vilket hållit i sig.

Kronförstärkningen som ägt rum därefter beror delvis på att kronan var väldigt svag i början av 2020 samt att resten av världens centralbanker följt den svenska när det gäller räntepolitiken. En huvudförklaring är dock troligen att Riksbanken övergivit minusräntor. Att den svenska ekonomin klarat coronakrisen relativt bra bidrar också till den svenska kronkursen. Jämfört med den svagaste nivå under 2020 är kronan ca 15 procent starkare mot dollarn och knappt 10 procent starkare mot euron, vilket är positivt för importpriserna.

Svenska kronans utveckling mot EUR, USD och GBP

SEK

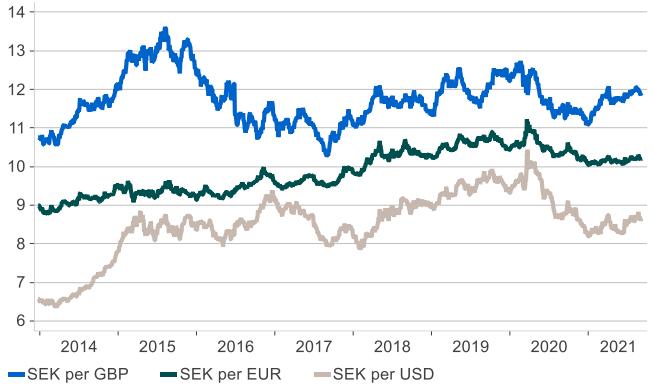

Källa: Riksbanken. Dagskurser.

I de följande tre diagrammen har vi sammanfattat några aktuella prognoser för kronans utveckling mot euron, dollarn och pundet. Prognoserna kommer från Konjunkturinstitutet, Swedbank och Handelsbanken. Osäkerheterna i prognoserna ska understrykas. Det finns alltid en rad faktorer som snabbt kan förändra bilden. Prognosinformationen ska ses som en *indikation* på de *förväntningar* om kronkursen som finns just nu – med viss spridning mellan de tre aktörer vars prognoser redovisas här.

Valutamarknaden väntas framöver präglas av volatilitet mot bakgrund av delta-viruset, tecken på en något långsammare utveckling i Kina samt hur avtrappningen av de penningpolitiska stimulanserna tas emot. Den svenska kronan styrs på kort sikt mest av risksentiment, trots stöd av en god vaccineringsnivå och -takt. Den svenska exporten har bromsat in något, dock från en stark nivå. Arbetsmarknaden har stärkts men det finns inga tecken på överhettning. Riksbanken håller fast vid att kvantitativa lättnader avslutas i år, men kommer troligen inte vilja avvika alltför mycket i förhållande till ECB:s politik. En finanspolitisk stimulans uppstår 2022 som följd av en expansiv ekonomisk politik, vilken på sikt ger stöd för den svenska kronan. Till följd av osäkerheten kring delta-viruset väntar Fed troligen till november med att fastställa detaljer som tidpunkt och takt i nedtrappningen av sina kvantitativa lättnader. Fed utgår från att inflationsuppgången är temporär. ECB:s uppdaterade symmetriska inflationsmål innebär att tillgångsköpen och minusräntan troligen blir kvar en längre tid.

Svenska kronans utveckling mot euron

SEK/EUR

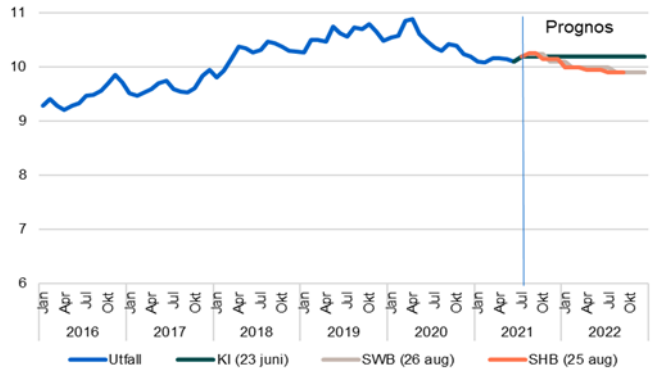

Källa: Riksbanken (utfall). Prognoser från Konjunkturinstitutet (KI), Swedbank (SWB) och Handelsbanken (SHB).

Svenska kronans utveckling mot amerikanska dollarn

SEK/USD

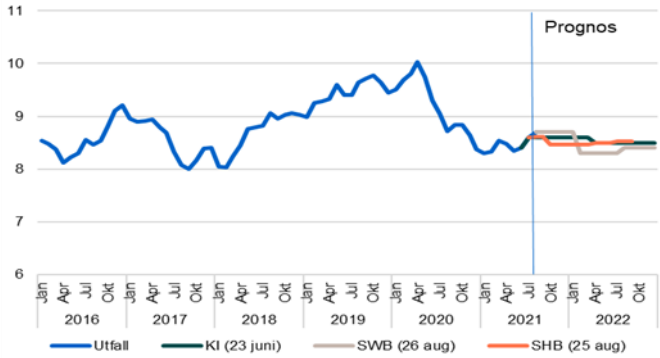

Källa: Riksbanken (utfall). Prognoser från Konjunkturinstitutet (KI), Swedbank (SWB) och Handelsbanken (SHB).

Svenska kronans utveckling mot brittiska pundet

SEK/GBP

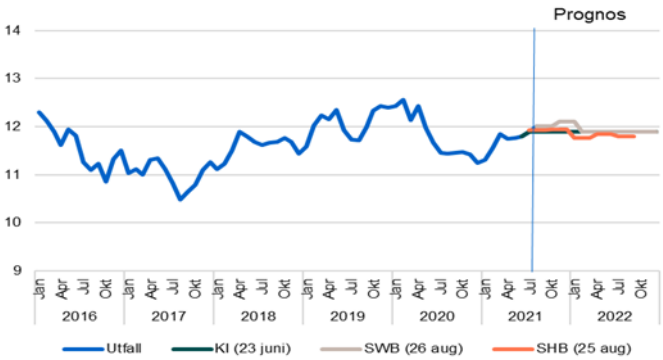

Källa: Riksbanken (utfall). Prognoser från Konjunkturinstitutet (KI), Swedbank (SWB) och Handelsbanken (SHB).

Nyckeltal för handeln

Utveckling i procent från motsvarande period föregående år

Procentuell utveckling i löpande priser om inget annat anges	2019 K1	2019 K2	2019 K3	2019 K4	2019 Helår	2020 K1	2020 K2	2020 K3	2020 K4	2020 Helår	2021 K1	2021 K2
BNP, hushållens inkomster och konsumtion												
BNP fasta priser	2,4	1,3	3,0	1,4	**2,0**	0,2	-7,7	-1,9	-1,5	**-2,8**	-0,5	10,2
Hushållens disponibla inkomster, löpande priser	4,2	5,0	5,3	4,4	**4,7**	3,5	-5,8	2,3	2,9	**0,5**	0,8	12,0
Hushållens konsumtionsutgifter, löpande priser	1,8	2,6	3,8	3,5	**2,9**	0,7	-8,7	-3,5	-3,6	**-3,9**	0,3	11,3
Detaljhandelsindex och E-barometern [1]												
Hela Detaljhandeln	2,2	3,8	4,5	3,3	**3,5**	5,2	1,8	3,9	3,3	**3,5**	5,1	8,8
E-handel	15	13	11	-	**13**	16	49	39	-	**40**	53	8 [2]
Dagligvaruhandeln totalt	2,0	5,1	4,2	3,4	**3,7**	7,6	0,9	1,6	2,2	**2,9**	-0,4	3,2
Bred livsmedelshandel	2,1	4,8	3,9	3,5	**3,6**	8,0	3,4	3,4	4,0	**4,6**	0,5	2,2
Specialiserad livsmedelshandel	0,2	7,7	6,8	3,0	**4,5**	1,6	-28,1	-18,0	-18,6	**-16,6**	-12,9	19,4
E-handel	19	24	30	-	**22**	27	115	101	-	**95**	128	-
Sällanköpsvaruhandeln totalt	2,6	2,7	4,7	2,9	**3,2**	3,1	1,0	4,4	3,1	**2,9**	8,3	13,5
Elektronik	2,7	9,7	8,9	12,1	**8,7**	10,4	7,9	10,2	12,8	**10,6**	15,4	5,3
E-handel	18	16	10	-	**14**	15	51	37	-	**43**	65	-
Kläder och skor	5,2	-2,8	1,6	-1,7	**0,2**	-13,1	-31,2	-16,6	-23,6	**-21,7**	-9,2	27,6
E-handel	13,0	12,0	9,0	-	**12**	14	24	17	-	**16**	34	-
Sport	1,0	-2,5	2,8	0,7	**0,5**	-1,7	3,8	4,6	2,2	**2,5**	20,2	2,6
E-handel	12	16	13	-	**13**	18	43	39	-	**38**	43	-
Böcker	3,8	15,6	8,5	12,9	**10,5**	19,7	-21,1	-3,7	-6,6	**-4,1**	-10,4	22,0
E-handel	4,0	0,0	1,0	-	**1**	-2	29	20	-	**26**	27	-
Leksaker	-12,1	-30,0	-24,5	-29,7	**-25,5**	-20,6	-6,2	7,3	-6,0	**-6,4**	12,5	33,9
E-handel	6,0	5,0	0,0	-	**3**	0	11	5	-	**8**	22	-
Möbler och inredning	0,7	6,3	5,7	4,0	**4,2**	3,6	3,6	4,8	2,4	**3,6**	8,4	9,6
E-handel	17	13	13	-	**14**	23	71	73	-	**63**	81	-
Bygg	8,9	1,7	4,6	-1,6	**3,0**	6,2	19,3	13,3	14,3	**13,9**	17,2	12,0
E-handel	4	7	7	-	**9**	25	-	34	-	**41**	44	-
Partihandelsindex												
Hela partihandeln	4,5	4,7	4,5	1,8	**3,8**	4,9	-9,1	-5,0	-3,5	**-3,4**	-1,5	15,4
Livsmedel	2,2	18,8	17,2	14,2	**13,3**	20,3	-11,3	-8,2	-8,3	**-3,1**	-11,1	9,6
Hushållsvaror	4,6	-1,2	1,2	0,3	**1,1**	1,1	-6,1	0,0	-1,5	**-1,6**	1,9	19,0
Info- & komm.utrustn	7,1	8,6	-6,0	-1,1	**1,8**	0,4	-5,1	1,3	0,6	**-0,8**	-3,5	-2,4
Övr maskiner & utrustn	6,5	7,7	8,1	3,8	**6,5**	1,2	-12,3	-6,6	-4,4	**-5,8**	3,3	8,5
Annan spec partihandel	2,3	-1,2	0,5	-4,9	**-0,9**	1,5	-12,4	-10,6	-4,6	**-6,7**	0,6	25,6
Handelsbarometern, indexnivå, kvartalsgenomsnitt. 100=neutralt												
Framtidsindikatorn Egen butik	101,3	105,5	102,6	104,6	**103,5**	101,3	86,7	94,7	95,1	**94,5**	94,8	102,7
Framtidsindikatorn Hela detaljhandeln	93,7	96,6	97,3	98,0	**96,4**	88,9	71,4	84,1	81,4	**81,4**	83,4	102,0
Dagligvaruhandel	97,9	101,2	101,0	104,8	**101,2**	93,0	77,6	85,8	86,6	**85,7**	86,2	101,6
Sällanköpsvaruhandel	89,5	92,0	93,5	91,3	**91,6**	84,7	65,3	82,4	76,3	**77,2**	80,6	102,4
E-handel	109,1	109,1	109,0	107,6	**108,7**	105,2	105,5	115,1	119,2	**111,3**	117,8	115,9
Partihandel	-	-	-	-	-	-	-	-	-	**-**	93,3	104,0
Kronans växelkurs												
SEK/EUR, genomsnittskurs per kvartal	10,42	10,62	10,66	10,66	**10,59**	10,66	10,65	10,36	10,28	**10,49**	10,12	10,14
SEK/USD, genomsnittskurs per kvartal	9,17	9,45	9,59	9,63	**9,46**	9,67	9,68	8,87	8,63	**9,20**	8,40	8,41

1. Observera att branschindelningarna enligt Detaljhandelsindex och E-barometern inte är helt jämförbara.
2. Källa: Svensk Handel och Novus

Anm.: " - " betyder att värde saknas.

Källa: SCB, Svensk Handel, Riksbanken, E-barometern, Dagligvaruindex, Novus.

Handelskonjunkturen kommer ut fyra gånger per år, och produceras av Svensk Handels ekonomiska sekretariat. Materialet är enbart avsett för Svensk Handels medlemsföretag.

Vid frågor om innehållet, kontakta:
Johan Davidson, chefsekonom Svensk Handel, 070 698 39 02
johan.davidson@svenskhandel.se.